

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA
ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Pomorze
Zachodnie

PROGRAM STRATEGICZNY Społeczeństwo

SZCZECIN 2013 r.

SPIS TREŚCI

Słownik.....	2
Wstęp – założenia ogólne Programu	6
Model Kontraktu Lokalnego	6
Aktualne podstawy prawne	8
Część diagnostyczna	14
Analiza SWOT	16
Macierz zintegrowanych obszarów tematycznych Programu	20
Cele – Priorytety – Działania	21
Cel strategiczny 1	21
Priorytet 1.1	22
Priorytet 1.2	23
Priorytet 1.3	24
Cel strategiczny 2	25
Priorytet 2.1	26
Priorytet 2.2	27

Słownik

Ze względu na interdyscyplinarność Programu, a więc i zakorzenienie poszczególnych dyscyplin w różnych szkołach lub systemach socjologicznych czy ekonomicznych, niezbędne okazało się ujednolicenie semantyczne pojęć kluczowych dla istoty Programu.

Aktywność zawodowa - oznacza udział w procesie produkcji społeczeństwa, wykonywanie pracy, za którą należy się wynagrodzenie.¹

Infrastruktura społeczna – jest to zespół urządzeń publicznych zaspokajających potrzeby socjalne, oświatowe i kulturalne ludności. W polityce społecznej występuje w dwóch układach: w roli instytucjonalnej i funkcjonalnej. Obejmuje usługi w zakresie prawa, bezpieczeństwa, oświaty i nauki, kultury, pomocy społecznej i służby zdrowia.

Innowacja pedagogiczna – to zmiany zawierające elementy nowości, wprowadzone świadomie do systemu szkolnego, w celu ulepszenia praktyki edukacyjnej z określonymi potrzebami pedagogicznymi.²

Innowacje społeczne – to nowe formy osiągania specyficznych celów, takich jak nowe formy organizacyjne, nowe przepisy jak również nowy styl życia pozwalający rozwiązywać problemy lepiej niż tradycyjne praktyki. Mają pomagać zmieniać kierunek rozwoju społecznego. [ftn1](#)³

Jakość życia - jest zespołem elementów występujących w różnych proporcjach i z różnym nasileniem, na które składają się: bogactwo przeżyć, poziom świadomości, poziom aktywności twórczej i współuczestnictwo w życiu społecznym.⁴

Kapitał społeczny – gromadzony we wspólnotach lokalnych, grupach i zespołach ludzkich, jako wartość dodana określonych, pożądaných przez wspólnotę zachowań. Zachowania te budują poczucie więzi społecznych, bezpieczeństwa i zaufania – zarówno między jednostkami, jak i między instytucjami oraz organizacjami. Aby poprawnie funkcjonować w otoczeniu i środowisku lokalnym, z korzyścią dla siebie i innych, należy kształtować od wieku wczesnego dzieciństwa określone kompetencje, związane z empatią, rozumieniem problemów innych, gotowością do niesienia pomocy, ale także do reagowania na zło. Pomiędzy jednostkami o takich kompetencjach mają szansę powstać więzi społeczne, wytworzyć się wspólne potrzeby, a w efekcie – wartości. Tworzy się tkanka społeczna – zawiązek kapitału społecznego.

Kompetencje cyfrowe to umiejętności wymagane do osiągnięcia kompetencji w korzystaniu z technologii cyfrowych, swobodnego i krytycznego posługiwania się technologiami informacyjno-komunikacyjnymi w pracy, czasie wolnym, kształceniu i komunikacji. Kompetencje cyfrowe znalazły się wśród ośmiu niezbędnych w Rekomendacjach dotyczących kompetencji kluczowych kształcenia przez całe życie.⁵

¹ Nowa encyklopedia powszechna PWN 1995 r.

² E. Kiert-Grabowska, „Nowatorstwo pedagogiczne nauczycieli” Katowice 1989 r.

³ G. Schienstock, T. Hamalainen

⁴ T. Tomaszewski „Ślady i wzorce” Wyd. WSiP Warszawa 1976 r.

⁵ Dokument roboczy Komisji Europejskiej – konferencja w Toruniu 2009 r.

Kompetencje obywatelskie – zestaw kompetencji, które przygotowują do uczestnictwa w życiu obywatelskim i zawodowym. Zapewniają ludziom świadomość bycia częścią społeczeństwa opartego na zestawie „zasad”, praw i obowiązków, które trzeba brać pod uwagę by osiągnąć obywatelstwo i cieszyć się spełnionym, aktywnym życiem zawodowym.⁶

Kompetencje przyszłości – dziesięć kompetencji kluczowych dla każdej rozwiniętej gospodarki, ze względu czynniki zmiany zachodzącej w współczesnym świecie. Należą do nich:

1. Wnioskowanie – na podstawie uprzednio uznanych zdań (sądów) dochodzić do uznania nowego (dotąd nie uznawanego) zdania (sądu), lub wzmacniać pewność z jaką nowe zdanie uznajemy.
2. Inteligencja emocjonalna - kompetencje osobiste człowieka w rozumieniu zdolności rozpoznawania stanów emocjonalnych własnych oraz innych osób, jak też zdolności używania własnych emocji i radzenia sobie ze stanami emocjonalnymi innych osób.
3. Sprawność adaptacyjna – zdolność dopasowania się do sytuacji i znajdowania nieszablonowych i skutecznych rozwiązań pod presją czasu, wiążących się na niższych stanowiskach z zadaniami manualnymi, na wysokich - z pracą umysłową.
4. Kompetencje międzykulturowe – umiejętność pracy na zglobalizowanym rynku pracy jak również w różnych kręgach kulturowych.
5. Przetwarzanie danych – umiejętność przetłumaczenia dużej ilości danych na abstrakcyjne pojęcia oraz do rozumowania opartego na wiedzy lub przekształcanie treści i postaci danych wejściowych (*ang. input*) metodą wykonywania systematycznych operacji w celu uzyskania wyników.
6. Kompetencje cyfrowe to umiejętności wymagane do osiągnięcia kompetencji w korzystaniu z technologii cyfrowych, swobodnego i krytycznego posługiwania się technologiami informacyjno-komunikacyjnymi w pracy, czasie wolnym, kształceniu i *komunikacji*.
7. Międzydyscyplinarność – zdolność rozumienia pojęć i koncepcji z wielu dziedzin.
8. Myślenie projektowe - to sposób działania wzorowany na pracy projektantów łączący kreatywność z innowacyjnością. Opiera się na trzech etapach:
 - określeniu potrzeb i identyfikacji problemów – interdyscyplinarna diagnoza z udziałem ekspertów różnych dziedzin i członków organizacji;
 - wypracowaniu rozwiązań – innowacje wyłonione w procesie partycypacyjnym, włączającym zarówno użytkowników jak i pracowników organizacji;
 - realizacji i wdrożenia rozwiązań – testowanie i eksperymentowanie wypracowanych modeli w celu zapewnienia realnej użyteczności rozwiązania;
9. Praca w szumie – zdolność do rozróżnienia i filtrowania informacji dla zmaksymalizowania funkcji poznawczych przy użyciu różnych technik i narzędzi.
10. Współpracą w *wirtualu* – zdolność do efektywnego zaangażowania się w pracę z wirtualnym

⁶Europejska Antena Szkoleniowa (EAS)

zespole.⁷

Kształcenie ustawiczne czy też kształcenie przez całe życie - to „proces ciągłego doskonalenia zasobu wykształcenia i kwalifikacji oraz ciągłej adaptacji intelektualnej, psychicznej i profesjonalnej do przyspieszonego rytmu zmienności, który jest znamieniem współczesnej cywilizacji”.⁸ Koncepcja ta mieści w sobie zarówno kształcenie w formie szkolnej, jak i pozaszkolnej (w ramach kursów, szkoleń, seminariów i konferencji), a także incydentalnej (nieformalnej), tj. w procesie zdobywania informacji na podstawie codziennych doświadczeń poprzez kontakt z ludźmi, pracę zawodową, przeglądanie materiałów drukowanych, Internetu itp. Kształcenie ustawiczne to proces zdobywania wiedzy, umiejętności i podnoszenia kwalifikacji w kontekście zawodowym.

Praca alternatywna – formy mobilności pracy, których funkcjonowanie nie jest oparte jedynie o reguły gry rynkowej. Zatrudnienie nie musi oznaczać pracy na etacie. Dotyczy nowych form zatrudnienia odbiegających od dotychczasowych rozwiązań oraz przyzwyczajęń.⁹

Przedsiębiorczość Społeczna – to narzędzie rozwoju lokalnego, wykorzystującego potencjał własnego środowiska, oparte na zasadach:

1. poszanowanie wspólnych wartości
2. partnerstwa
3. wolnego rynku.¹⁰

Przestrzeń publiczna – miejsca dostępne powszechnie i nieodpłatnie. Obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia, sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne.¹¹

Rewitalizacja – dosłownie przywrócenie do życia, ożywienie. Działanie skupione na ożywieniu zdegradowanych obszarów miast, którego celem jest znalezienie dla nich nowego zastosowania i doprowadzenie do stanu, w którym obszary zmieniają swoją funkcję.¹²

Społeczeństwo obywatelskie (Civil Society) – charakteryzuje się aktywnością i zdolnością do samoorganizacji oraz określania i osiągania wyznaczonych celów bez impulsów ze strony władz państwowych. Potrafi działać niezależnie od instytucji państwowych. Podstawową cechą społeczeństwa obywatelskiego jest świadomość jego członków potrzeb wspólnoty oraz dążenie do ich zaspokajania, czyli zainteresowanie sprawami społeczeństwa oraz poczucie odpowiedzialności za jego dobro.¹³

Społeczne włączenie (Social Inclusion) – polityka wyrównywania społecznych różnic między ludźmi. Opiera się na:

⁷ K. Rybiński

⁸ K. Symela

⁹ J. Sobczak

¹⁰ Wieloletni regionalny plan działań na rzecz promocji i upowszechniania ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w woj. zachodniopomorskim na latach 2012-2020; UM WZ, OIS 2011

¹¹ Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Dz U. 2003 r. Nr 80 poz. 77

¹² Wikipedia

¹³ Wikipedia

- promowaniu lepszemu zrozumieniu społecznego poprzez podtrzymywanie ciągłego dialogu oraz wymianę informacji i doświadczeń;
- promocja włączenia społecznego do prowadzonych przez kraje lub wspólnoty polityk zatrudnienia, edukacji, szkoleń, zdrowia i mieszkaniowej;
- ustalenie priorytetów oraz działań skierowanych do poszczególnych grup społecznych;¹⁴

Spójność społeczna (Social Cohesion) – posiadana przez społeczeństwo zdolność zapewnienia dobrobytu wszystkim swym członkom, minimalizowania rozbieżności między nimi i unikania polaryzacji. Społeczeństwo spójne – to wspólnota wolnych, wspierających się nawzajem ludzi, którzy dążą do wspólnych celów metodami demokratycznymi.¹⁵

Technologie informacyjne i komunikacyjne (TliK) (*ICT - akronim od ang. Information and Communication Technologies*) – wszelkie działania związane z produkcją i wykorzystaniem urządzeń telekomunikacyjnych i informatycznych oraz usług im towarzyszących, a także gromadzenie, przetwarzanie, udostępnianie informacji w formie elektronicznej z wykorzystaniem technik cyfrowych i wszelkich narzędzi komunikacji elektronicznej.

Usługi społeczne (Social Services) - działania skierowane na człowieka, których celem jest kształtowanie i wzbogacanie jego zasobów fizycznych i intelektualnych.¹⁶

¹⁴ Wikipedia

¹⁵ Zrewidowana Strategia Spójności Społecznej; *zaaprobowana przez Komitet Ministrów RE 31 marca 2004 r.*

¹⁶ M. Janoś-Kresło

Wstęp – założenia ogólne Programu

Program strategiczny „Społeczeństwo”, z założenia, jest dokumentem integrującym działania wielu dziedzin życia społecznego. Z założenia także, sięga znacznie głębiej w obszar potrzeb i wyzwań społecznych niż zadania administracji publicznej, określone w ustawach i rozporządzeniach. Nadrzędnym celem, wręcz misją Programu staje się szeroko pojęte społeczeństwo obywatelskie w regionie, posiadające na optymalnym poziomie cechy kapitału kulturowego. Są one niezbędne do budowania wspólnych wartości, do szacunku wobec wartości uniwersalnych jak nauka, wiedza, sztuka, wspólnota społeczna czy wiele innych. Pozwala na szacunek i zaufanie wobec innych ludzi, a więc i zdolność do współpracy i dialogu. To z kolei jest niezbędne, by umieć dostrzegać potrzeby innych i tworzyć godne warunki życia dla wszystkich mieszkańców, oparte na przestrzeganiu zasady partnerstwa.

Model Kontraktu Lokalnego

Zaproponowany w Programie model działania społecznego, oparty na wzorach brytyjskich, wymusza działania partnerskie pomiędzy samorządami w układzie poziomym (gminy z danego powiatu, powiaty z subregionów), samorządów w układzie pionowym: gminy – powiaty, powiaty – województwo, a także konfiguracje lokalne oparte o model partnerstwa trójsektorowego, wdrażany od 2005 r. w programie PROW (wcześniej – Leader+ i Leader). Zastosowane podejście, nazwane w Programie „kontraktem lokalnym”, polega na następującej sekwencji zdarzeń:

1. Wystąpienie samorządu lokalnego do Samorządu Województwa z wnioskiem o finansowanie zadań społecznych
2. Podpisanie wstępnej umowy pomiędzy SW a SL
3. Zawiązanie Partnerstwa Lokalnego (przy ścisłej współpracy z doradcą SW)
4. Opracowanie przez Partnerstwo Lokalne „Planu Działania”, zawierającego wynegocjowane warunki wspólnych działań w środowisku, wykaz inwestycji niezbędnych do realizacji celu społecznego
5. Podpisanie „Kontraktu Lokalnego” pomiędzy SW a Partnerstwem Lokalnym
6. Wdrażanie zadań (miękkich i twardych) – pod superwizją SW
7. Ocena działań Partnerstwa i Samorządu przez SW – po okresie 2-letnim oraz przyznanie akredytacji „Samorząd Społecznie Odpowiedzialny”

Z konsultacji społecznych, prowadzonych podczas prac nad tworzeniem Programu, wynika, iż podejście kontraktowe, wymuszające partnerski sposób opracowywania planu działań i wykorzystania środków na rozwój społeczny, jest nie tylko oczekiwane, ale i konieczne. Nie ma bowiem do dziś, na poziomie lokalnym, mimo dużych inwestycji w kapitał ludzki w okresie 2007 – 2013 – mechanizmów współpracy i łączenia zasobów. Z „Diagnozy Społecznej 2009” pod red. Czapińskiego wynika, iż nieuruchomienie mechanizmów budujących kapitał społeczny i społeczne zaufanie, grozi wyhamowaniem rozwoju i zastojem społeczno-gospodarczym na wiele lat. Program „Społeczeństwo” stawia sobie za cel w pierwszej kolejności wdrożenie takiego mechanizmu do praktyki życia społecznego (szczególnie w sferze publicznej), ale równolegle – uzupełnić niedobory w sferze infrastruktury społecznej, niezwykle istotnej dla odczucia poprawy jakości życia i bezpieczeństwa

mieszkańców. Szczególnym wyzwaniem stają się w tym obszarze: starzenie się społeczności regionu, odpływ młodych mieszkańców, niska dzietność i liczba niepełnych rodzin wychowujących dzieci, bardzo niskie wyniki egzaminów na wszystkich poziomach edukacji i słaba aktywność społeczna (obywatelska).

Program Strategiczny „Społeczeństwo” obejmuje planową interwencją obszary:

- integracji społecznej
- profilaktyki społecznej
- pomocy społecznej
- edukacji (na wszystkich poziomach kształcenia oraz ustawicznej)
- aktywności zawodowej
- integracji cyfrowej.

Aktualne podstawy prawne

1. Akty prawne:

- Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U z 2009 Nr 175poz 1362 ze zm.) - zawiera podstawy prawne regulujące funkcjonowanie pomocy społecznej w Polsce, wskazuje zadania z zakresu pomocy i zabezpieczenia społecznego realizowane przez administrację rządową i samorządową. Wskazuje podmioty niepubliczne, włączone do systemu pomocy społecznej, czyli organizacje społeczne, pozarządowe, Kościół Katolicki, inne kościoły, związki wyznaniowe oraz osoby fizyczne i prawne. Ustawa definiuje usługi pomocy społecznej oraz jej beneficjentów, a także cel prowadzenia działań pomocowych, którym ma być umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych (...) oraz doprowadzenie do ich usamodzielnienia. Istotnym narzędziem wsparcia w tych działaniach jest praca socjalna oraz działania środowiskowe.
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej. (Dz. U. z 2011 roku nr 149 poz. 887) - określa zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych; zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnieniu jej pełnoletnim wychowankom; zasady finansowania oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej; zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz.1493, ze zm.) - wskazuje, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie oraz poszanowanie ich praw i wolności, a także zwiększanie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ustawa określa: zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego; zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r., Nr 70, poz. 473 ze zm.) - obliuguje organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy. Ponadto, wymienione ustawą organy mają za zadanie popieranie tworzenia i rozwoju organizacji

społecznych, których celem jest krzewienie trzeźwości i abstynencji, oddziaływanie na osoby nadużywające alkoholu oraz udzielanie pomocy ich rodzinom, jak również zapewniają warunki sprzyjające działaniom tych organizacji.

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r., Nr 179, poz. 148) - określa zasady i tryb postępowania w zakresie przeciwdziałania narkomanii, zadania i uprawnienia organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego oraz innych podmiotów w zakresie przeciwdziałania naruszeniom prawa dotyczącego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii. Przeciwdziałanie narkomanii realizuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności: działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą, leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych, ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych, nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii, zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii, nadzór nad uprawami roślin zawierających substancje, których używanie może prowadzić do narkomanii.
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.) - określa zadania na rzecz osób niepełnosprawnych, które realizują właściwe organy administracji rządowej, organy jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacje pozarządowe. Ustawa reguluje działania ukierunkowane na umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, w tym: udział w warsztatach terapii zajęciowej i turnusach rehabilitacyjnych, działania mające na celu zwiększenie zatrudnienia osób niepełnosprawnych w tym poprzez zatrudnienie w zakładach pracy chronionej, tworzenie zakładów aktywności zawodowej; znoszenie lub zmniejszanie ograniczeń (barier) komunikacyjnych i społecznych.
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 1964 r. Nr 9, poz. 59, ze zm.) - reguluje kwestie związane z zawieraniem małżeństw, praw i obowiązków małżonków, ojcostwa, stosunków między rodzicami a dziećmi, przysposobienia dzieci, obowiązku alimentacyjnego, opieki nad dziećmi itp.; koedukacji, wspólnego nauczania i wychowywania dziewcząt i chłopców. (W szkolnictwie zaczęto wprowadzać kodeks rodzinny i opiekuńczy w XIX w. ze względu na walory wychowawcze wspólnego nauczania dziewcząt i chłopców. Stwarza warunki do kształtowania prawidłowych stosunków między obu płciami.)
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004r. Nr 256, poz. 2572, zm.) reguluje zasady organizujące działalności wszystkich szkół, przedszkoli, placówek oświatowo – wychowawczych. Określa m.in.: rodzaje szkół istniejących w Polsce i zasady organizacji kształcenia, wychowania i opieki w szkołach i placówkach publicznych, zasady działania Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, okręgowych komisji egzaminacyjnych, kuratora oświaty, zasady pomocy stypendialnej i materialnej dla uczniów, zasady spełniania obowiązku szkolnego i obowiązku nauki. Zawiera wykaz i zakres kompetencji dyrektorów szkół oraz placówek, rad pedagogicznych oraz społecznych organów w systemie oświaty, ogólne zasady

finansowania oświaty, zasady działania publicznych i niepublicznych placówek oświatowych. Ustawę doprecyzowują rozporządzenia wydane przez ministra właściwego ds. oświaty.

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jedn. Dz. U. z 2008r. Nr 69 poz.415 ze zm.) - określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej w celu: pełnego i produktywnego zatrudnienia; rozwoju zasobów ludzkich; osiągnięcia wysokiej jakości pracy; wzmocnienia integracji oraz solidarności społecznej; zwiększenia mobilności na rynku pracy. Ustawa określa m.in. zasady funkcjonowania służb zatrudnienia, strukturę publicznych służb zatrudnienia i instytucji rynku pracy a także wskazuje instrumenty i usługi rynku pracy.
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2010 r., Nr 234, poz. 1536 ze zm.) - reguluje prowadzenie działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych oraz współpracę organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi; określa zasady zlecania zadań przez administrację samorządową - organizacjom pozarządowym, uzyskiwania przez organizacje statusu organizacji pożytku publicznego oraz ich funkcjonowania; sprawowania nadzoru nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego; tworzenia i funkcjonowania rad działalności pożytku publicznego. Ustawa reguluje również warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy oraz korzystania z tych świadczeń.
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U z 2003, Nr 122, poz. 1143 ze zm.) - określa zasady zatrudnienia socjalnego; wskazuje grupy beneficjentów tego rodzaju wsparcia a także zasady organizowania i finansowania podmiotów realizujących zatrudnienie socjalne. Działania z ustawy kierowane są ostatecznie do osób, które ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym.
- Ustawa z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych. (Dz. U. z 2010 r. Nr 106, poz. 675) - określa formy i zasady wspierania inwestycji telekomunikacyjnych, w tym związanych z sieciami szerokopasmowymi; zasady działalności JST w zakresie telekomunikacji oraz innych podmiotów wykonujących zadania z zakresu użyteczności publicznej; zasady dostępu do infrastruktury telekomunikacyjnej i innej infrastruktury technicznej, finansowanych ze środków publicznych; prawa i obowiązki inwestorów, właścicieli, użytkowników wieczystych nieruchomości, osób, którym przysługuje spółdzielcze prawo do lokalu, zarządców nieruchomości oraz lokatorów, w szczególności w zakresie dostępu do nieruchomości, w celu zapewnienia warunków świadczenia usług telekomunikacyjnych; zasady lokalizowania regionalnych sieci szerokopasmowych oraz innej infrastruktury telekomunikacyjnej.

2. Dokumenty regionalne, krajowe i unijne:

Program Strategiczny „Społeczeństwo” nawiązuje do założeń „Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020”, uchwalonej przez Sejmik Wojewódzki w czerwcu 2010 r.

Dokument ten, zarówno w sferze opisowej warunków społeczno–gospodarczych regionu, jak i wyzwań dla poszczególnych obszarów polityki rozwoju regionu a także celów i działań, daje podstawę planowania i formułowania celów operacyjnych innych dokumentów. Sfera polityki społecznej została zaprogramowana w celu strategicznym 5 i 6 Strategii:

- Cel strategiczny 5 – Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności;
- Cel strategiczny 6 – Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu.

Wszystkie zdefiniowane w roku 2010 obszary wsparcia jak i potencjały – pozostają aktualne. Szczególnie istotne wydaje się zawarcie w Strategii odniesień do kwestii rodziny (6.1) i ekonomii społecznej (6.6) – jako czynników i instrumentów rozwoju endogenego środowisk lokalnych. Kolejną wartością dokumentu, z punktu widzenia Programu, jest zasygnalizowanie konieczności odzyskiwania niezwykle wartościowego kapitału społecznego, „uśpionego” w osobach niepełnosprawnych, w osobach uzależnionych oraz szczególnie narażonych na niekorzystne procesy psychosocjologiczne (6.4; 6.6). W regionie o niskim wskaźniku zaludnienia, który traci cenny kapitał intelektualny, uruchomienie tej właśnie „rezerwy” kapitału społecznego ma duże znaczenie tak dla kwestii edukacji i integracji, jak przede wszystkim dla rynku pracy oraz ogólnego klimatu miejsca bezpiecznego i dobrego do życia.

Program uszczegóławia treści zawarte także w regionalnym dokumencie „Strategia Budowy Społeczeństwa Informacyjnego w Województwie Zachodniopomorskim na lata 2006-2015”, w kontekście konieczności zwiększenia kompetencji cyfrowych mieszkańców, ale też szerzej – tzw. „kompetencji przyszłości”, które traktują narzędzia TIK jako przepustkę do funkcjonowania w nowoczesnym, wielokulturowym środowisku, przystosowania do pracy „w szumie”, korzystania ze źródeł informacji i komunikacji na całym świecie. Pozostałe dokumenty programowe funkcjonujące w regionie jako obligatoryjne formy realizacji zadań ustawowych, zostały uwzględnione w pracach nad dokumentem już na etapie wstępnej analizy problemów i zakresu interwencji. Dotyczy to szczególnie programów i planów z zakresu zapobiegania uzależnieniom, przemocy, ochrony zdrowia psychicznego.

Założenia Programu Strategicznego „Społeczeństwo” znajdują odniesienia we wszystkich dokumentach strategicznych szczebla krajowego, opracowanych dla kwestii społecznych. Wykazują spójność z założeniami raportów, strategii i programów:

1. Wyzwania dla Polski – „Polska 2030”; w szczególności wyzwania:
 - a. Solidarność i spójność regionalna
 - b. Poprawa spójności społecznej
 - c. Wzrost kapitału społecznego Polski
2. Strategia rozwoju kapitału społecznego (projekt po uzgodnieniach międzyresortowych); w szczególności cele:
 - d. Podniesienie poziomu kompetencji sprzyjających rozwojowi kapitału społecznego
 - e. Wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym

[Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji]

3. Strategia rozwoju kapitału ludzkiego;
4. Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015;
5. Narodowy Program Zdrowia na lata 2007-2015;
6. Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego;
7. Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016;
8. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2006-2016;
9. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej (w fazie konsultacji społecznych);
10. Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010-2020. Regiony, miasta, obszary wiejskie;
11. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi i rolnictwa;
12. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki.

Krajowe dokumenty o charakterze strategicznym wyznaczają kierunki działań na szczeblu krajowym jak i regionalnym. Zgodność Programu wojewódzkiego z kierunkami polityki krajowej ma służyć nie tylko ułatwieniu dostępu do wsparcia finansowego w ramach programów operacyjnych, ale przede wszystkim – zapewnieniu udziału Województwa w procesie spójności społecznej i zmniejszania dysproporcji rozwojowych pomiędzy regionami, tak, aby zapewnić zbliżony poziom dostępności usług użyteczności publicznej, w tym dostępności zasobów i dóbr kultury, ale również – zbliżony poziom wykształcenia adekwatnego do rynku pracy.

Kontekst europejski Programu nawiązuje do dokumentu „Strategia – Europa 2020”. Dokument ten jest wizją społecznej gospodarki rynkowej dla Europy XXI wieku jak również determinuje kształt polityki spójności Unii Europejskiej. Obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- I. rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach,
- II. rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki, która efektywnie korzysta z zasobów i jest nie tylko bardziej konkurencyjna, ale również przyjazna dla środowiska,
- III. rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki, która charakteryzuje się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewnia spójność gospodarczą, społeczną oraz terytorialną.

Program Strategiczny „Społeczeństwo” mieści się w ramach wyznaczonych przez powyższe priorytety.

Komisja Europejska wytycza kilka nadrzędnych, wymiernych celów dla krajów członkowskich:

- wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat powinien wynosić 75%;
- na inwestycje w badania i rozwój należy przeznaczać 3% PKB Unii;
- należy osiągnąć cele „20/20/20” w zakresie klimatu i energii (...);

- liczbę osób przedwcześnie kończących naukę szkolną należy ograniczyć do 10%, a co najmniej 40% osób z młodego pokolenia powinno zdobywać wyższe wykształcenie;
- liczbę osób zagrożonych ubóstwem należy zmniejszyć o 20 mln.

Komisja przedstawia także siedem projektów przewodnich, które umożliwią postępy w ramach każdego z priorytetów tematycznych, w tym dotyczące: innowacji, problemów młodzieży, rynku pracy, walki z ubóstwem, dostępu do Internetu, gospodarki niskoemisyjnej oraz warunków konkurencyjności dla przedsiębiorców. Program Strategiczny „Społeczeństwo” zakłada spójność z pięcioma *projektami przewodnimi* Unii Europejskiej:

3. Unia innowacji – projekt zakłada działania na rzecz stworzenia korzystnych warunków, umożliwiających badania i innowacje [Cel II i III Programu]
4. Młodzież w drodze – projekt na rzecz poprawy wyników kształcenia oraz ułatwiający młodzieży wejście na rynek pracy [Cel II Programu]
5. Europejska agenda cyfrowa – projekt na rzecz upowszechniania szybkiego Internetu i umożliwieniu gospodarstw domowym oraz przedsiębiorcom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego [Cel III Programu]
6. Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia – projekt na rzecz modernizacji rynków pracy i wzmocnienia pozycji obywateli poprzez rozwój kwalifikacji przez całe życie [Cel II Programu]
7. Europejski program walki z ubóstwem – projekt na rzecz zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, tak by osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły godnie żyć i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym [Cel I Programu]

Spśród jedenastu celów tematycznych, wskazanych w pakiecie legislacyjnym UE, odzwierciedlenie w działaniach Programu Strategicznego „Społeczeństwo”, znajdują:

- Cel 8: Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników
- Cel 9: Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem
- Cel 10: Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie.

Część diagnostyczna

1. Zmiany w strukturze demograficznej społeczeństwa mogą mieć daleko idące konsekwencje i generować bariery w zakresie rozwoju polityki społecznej. Spadek urodzeń oraz utrwalanie stanu starzejącego się społeczeństwa spowoduje znaczne obciążenia budżetu państwa, będące konsekwencją zwiększania wydatków na rzecz osób starszych. Taki stan rzeczy może spowodować także zmiany w infrastrukturze instytucji funkcjonujących w sferze społecznej i wymusić na przykład likwidowanie niektórych instytucji i placówek oświatowych, przedszkola czy szkoły, w związku ze zmniejszoną liczbą dzieci, na rzecz tworzenia instytucji nastawionych na obsługę osób starszych.

2. Kryzys zachodniopomorskiej Rodziny – w województwie zachodniopomorskim występuje najwyższy w Polsce odsetek rozpadu związków małżeńskich oraz najwyższy odsetek urodzeń pozamałżeńskich, świadczący o słabości instytucji małżeńskiej i rodziny. Od wielu lat notuje się również wysoki, w porównaniu z innymi województwami, odsetek rodzin których dzieci znajdują się w pieczy zastępczej (obecnie prowadzona praca z rodzinami biologicznymi jest nieskuteczna, niski odsetek dzieci powracających do domów rodzinnych).

3. Poziom kapitału społecznego opisywany przez wskaźnik dotyczący zaufania jest niepokojący – zarówno dla kraju jak i naszego regionu. Analizując dostępne dane dotyczące ogólnego zaufania, jakim darzymy najbliższych sąsiadów oraz lokalne władze, województwo zachodniopomorskie plasuje się odpowiednio na 13 i na 12 miejscu wśród wszystkich województw

4. Specyfiką województwa zachodniopomorskiego jest duża liczba obszarów popegeerowskich. Różne uwarunkowania społeczne sprawiły, że tzw. obszary popegeerowskie są często miejscem kumulacji różnorodnych problemów społecznych. Województwo zachodniopomorskie jest regionem, na terenie którego do 1992 roku funkcjonowało ponad 219 państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej. Jednocześnie w związku z prywatyzacją sektora państwowego rolnictwa na terenie województwa zachodniopomorskiego na przełomie lat 1992-1993 pracę utraciło ponad 26 300 osób. Pomimo wielokrotnie podejmowanych prób tylko nieliczne społeczności byłych pracowników PGR-ów zdołały odnaleźć się w nowych realiach gospodarki wolnorynkowej. Wiele, nie tylko rodzin ale i całych społeczności wiejskich okazało się bezradnych, nie będących w stanie zaakceptować nowej rzeczywistości. Panujący ogólnie zastój, a nawet regres wsi popegeerowskich w efekcie doprowadził do alienacji i wykluczenia zamieszkujących je lokalnych społeczności. Wykluczenie to, oprócz wymiaru społecznego, przejawia się w aspekcie ekonomicznym (bariera finansowa w dostępie do dóbr i usług), a także przestrzennym (fizyczne oddalenie od dużych ośrodków miejskich oraz brak bądź bardzo ograniczona komunikacja środkami transportu publicznego).

5. W kontekście planowania działań integracyjnych, należy wziąć pod uwagę kwestię aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych. Analizując aktywność zawodową osób niepełnosprawnych w skali całego kraju zaobserwowano zmianę wartości wskaźnika zatrudnienia¹⁷ z 17,7% w roku 2005 do 21,0% w roku 2011. Poziom zatrudnienia osób z niepełnosprawnością wykazuje jednak silne

¹⁷Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wieku 15-64 lata obliczono jako udział pracujących niepełnosprawnych w wieku 15-64 lata w ogólnej liczbie ludności niepełnosprawnej w tym wieku. Zbiorowość osób niepełnosprawnych została wyodrębniona z ogółu ludności w wieku 15 - 64 lata, na podstawie kryterium prawnego. Do osób niepełnosprawnych zaliczono osoby, które mają przyznane orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub niezdolności do pracy.

zróźnicowanie przestrzenne. Najwyższy wskaźnik zatrudnienia osób w tej grupie odnotowano w 2011 roku w województwie łódzkim – 27%, najniższy w województwie zachodniopomorskim i dolnośląskim – 15,5%.

6. Najniższe w Polsce wyniki egzaminów końcowych – na każdym etapie edukacji – wymagają zastosowania nowych narzędzi pracy z dzieckiem i młodzieżą.

7. Analiza danych dotycząca rozkładu przestrzennego ubóstwa w kraju wskazuje na niekorzystną pozycję województwa zachodniopomorskiego. Pomimo systematycznego spadku liczby klientów pomocy społecznej, nadal mamy jeden z najwyższych w kraju – wskaźnik ubóstwa. W ujęciu regionalnym, zasięg ubóstwa szacowanego dla poszczególnych powiatów prezentuje poniższa mapa, ukazująca wyraźnie, że w najgorszej sytuacji pozostaje obszar centralny i południowo-wschodni województwa, a zdecydowanie najkorzystniejsza sytuacja jest w miastach na prawach powiatu.

Analiza SWOT

Cel I. Rozwój kapitału społecznego regionu

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwinięty wolontariat • Istniejące NGO • Wpisanie się w strategię Europa 2020 • Istniejące CIS, KIS, • Istniejące ośrodki terapii • Istniejące Partnerstwa Lokalne • Uchwalone Programy Aktywności Lokalnej • Duży potencjał przedsiębiorczości mieszkańców regionu • Dobrze rozmieszczone geograficznie i doświadczone Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej • Wyższy od krajowego wskaźnik miejsc w środowiskowych domach samopomocy na 10 tys. mieszkańców • Wysoki odsetek rodzinnych form pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> • Małe zaangażowanie w inicjatywy środowiskowe • Słaba sieć przedszkoli w gminach • Utrudniony dostęp do edukacji przedszkolnej realizowanej w placówkach przedszkolnych – w szczególności na obszarach wiejskich • Brak instytucjonalnego oparcia zmiany • Niedobór miejsc do wykorzystania przy realizacji zadań związanych z aktywnością lokalną • Nieznaczące zaangażowanie NGO w realizację zadań samorządów • Niski udział społeczności w inicjatywach ukazujących aktywność społeczną • brak/niedobór liderów/animatorów środowiskowych • Niedostateczna liczba ośrodków wspierających aktywność społeczną i zawodową • Duża liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a w szczególności niepełnosprawnych, osób starszych, dzieci objętych systemem pieczy zastępczej • Brak lub niewielka liczba podmiotów wspierających rodzinę (asystent rodziny, placówek wsparcia dziennego, rodzin wspierających, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej) • Niska dostępność opieki długoterminowej • Niska dostępność opieki na dziećmi do lat 3 • Niewystarczająca podaż mieszkań chronionych oraz ośrodków interwencji kryzysowej • Rosnąca liczba osób korzystających ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Pobudzanie aktywności społecznej, budowanie społeczeństwa obywatelskiego, rozwijanie Centrów Aktywności Lokalnej • Szkoła jako ośrodek rozwijający sieć partnerstw • Kształcenie kompetencji i postaw prospołecznych ukierunkowanych na wspólnotę lokalną • Konieczność racjonalnego wydatkowanie środków • Zakładany wzrost innowacyjności • Tworzenie nowych i współpraca istniejących organizacji pozarządowych (NGO) • Brak regulacji prawnych w obszarze kontekstu społecznego • Sąsiedztwo krajów skandynawskich i Niemiec jako miejsc, skąd można czerpać dobre praktyki i nowatorskie rozwiązania • Rozwój społeczeństwa obywatelskiego, w tym wzrost znaczenia organizacji pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Zadania rosną szybciej niż subwencje (system finansowania) • Likwidacja ośrodków aktywności lokalnej (biblioteki, wiejskie szkoły; w miejsce likwidowanych placówek – nie tworzy się miejsc aktywności lokalnej) • Odływ wykształconych kadry • Utrwalenie formalizacji procedur i nieprzyjaznego ustawodawstwa wobec NGO • Kadencyjność władz • Brak stabilnego, systemu finansowania NGO • Dezaktywizacja zawodowa i społeczna osób w wieku aktywności zawodowej spowodowana brakiem dostępności do usług społecznych (opieki nad osobami zależnymi) • Pogłębiające się dysproporcje pomiędzy rozwojem pomiędzy obszarami metropolitalnymi a pozostałymi obszarami województwa • Osłabienie więzi rodzinnych skutkujące zmniejszeniem wydolności wychowawczej rodziców i opiekunów

Cel II. Rozwój kapitału ludzkiego na rzecz wzmocnienia potencjału regionu

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Dobre praktyki w województwie (przykłady kształcenia) • Sieć szkół w tym CKU • Lokalne inicjatywy jednostek samorządu terytorialnego na rzecz edukacji • Ośrodki akademickie jako bazy rozwojowe (np. inkubatory przedsiębiorczości itp.) • Wykształceni ludzie - wracający do małych środowisk • Atrakcyjność i nowoczesność „systemu” (TiK - technologia informacyjno-komunikacyjna) • Łatwość w uzyskiwaniu dofinansowania na działania związane z TiK • Zgodność z dokumentacją EU (Europejską Agendą Cyfrową) • Wysoki poziom placówek edukacyjnych kształcących nauczycieli • Wysoki poziom nauczania w wybranych szkołach placówkach ponadgimnazjalnych, zobrazowany wysokimi lokatami w ogólnopolskich rankingach 	<ul style="list-style-type: none"> • Słabo rozwinięta sieć placówek kształcenia ustawicznego • Niedostosowanie poradnictwa zawodowego do potrzeb rynku pracy • Brak kompetencji nauczycieli do budowania szkół środowiskowych • Brak nauczycieli przedsiębiorczości na wszystkich etapach edukacji • Brak systemowej współpracy biznesu , szkół i innych instytucji i NGO • Brak powszechnego nauczania w zakresie - TiK • Słabe powiązanie szkoły, rynku pracy (biznesu) oraz NGO • Brak infrastruktury TiK • Brak odpowiedniego przygotowania merytorycznego nauczycieli do pełnego wykorzystania TiK w procesie dydaktycznym • Niewystarczające wsparcie w zakresie środków trwałych dla istniejących przedsiębiorstw ekonomii społecznej • Niskie wyniki edukacyjne z egzaminów 6-klasistów, gimnazjalnych oraz maturalnych • Niski udział osób dorosłych (25-64) w procesie kształcenia ustawicznego <p>Duża dysproporcja geograficzna w dostępie do infrastruktury edukacyjnej (sal gimnastycznych, pracowni komputerowych, sal do nauki języków obcych)</p>

• SZANSE	• ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Uruchomienie podmiotów ekonomii społecznej • Promowanie dobrych praktyk • Zmiany w systemie kształcenia nauczycieli (kompetencje do pracy środowiskowej) • Wzrost postaw promujących przedsiębiorczość • Promowanie innowacji w edukacji • Nowy system kształcenia zawodowego (połączony z rynkiem pracy) • Szkoła jako moderator środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak sieci teleinformatycznej nowej generacji • Brak stałego, systemowego finansowania organizacji pozarządowych • Niechęć do kształcenia zawodowego i przekwalifikowania (kształcenia przez całe życie) • Tendencja do wyboru kształcenia w szkołach ogólnokształcących (mało osób wybiera szkoły zawodowe; brak systemu zachęt) • Postępujący proces starzenia się społeczeństwa • Niechęć do mobilności zawodowej • Wysoki odsetek osób zagrożonych wykluczeniem społecznym • Drenaż uczniów do większych ośrodków edukacyjnych możliwą przyczyną słabych wyników edukacyjnych w mniejszych powiatach • Wykluczenie cyfrowe mieszkańców, w szczególności osób po 50 roku życia i mieszkańców wsi • Ograniczenia w dostępie do podstawowych usług społecznych i edukacji z powodów ekonomicznych oraz geograficznych • Odływ ludzi wykształconych z województwa • Postępująca marginalizacja uczelni wyższych w województwie

Macierz zintegrowanych obszarów tematycznych Programu

Ze względu na fakt, że Program Strategiczny Społeczeństwo integruje następujące obszary:

- Edukacji
- Rynku pracy
- Integracji społecznej
- Profilaktyki społecznej
- Integracji cyfrowej

Członkowie zespołu opracowali macierz zintegrowanych obszarów tematycznych, która przyporządkowuje poszczególnym obszarom tematycznym instytucje odpowiedzialne za realizację zadań z zakresu danego obszaru.

I.p.	Obszary tematyczne	Instytucje	Procesy	Uwagi
1.	RYNEK PRACY I EDUKACJA	Szkoły Zawodowe Instytucje rynku pracy Instytucje integracji społecznej	Kształcenie zawodowe (ustawiczne) Integracja społeczna Działania projektowe (POKL)	Kompetencje dla rynku pracy Kapitał Pracy i Przedsiębiorczości
2.	INTEGRACJA SPOŁECZNA I EDUKACJA	Przedszkola Szkoły Instytucje pomocy społecznej Rodzina (?) Parafie Organizacje pozarządowe Partnerstwa Lokalne (LGD, LGR, inne)	Edukacja społeczna Budowanie fundamentów tożsamości lokalnej Reedukacja społeczna Działania projektowe (POKL)	Kompetencje dla środowiska lokalnego Kapitał Społeczny i Kulturowy
3.	PROFILAKTYKA SPOŁECZNA I EDUKACJA	Szkoły specjalne MOW/MOS/OHP Parafie Organizacje pozarządowe WTZ ZAZ-y Instytucje pomocy społecznej	Terapia i działania naprawcze Profilaktyka środowiskowa Działania projektowe – POKL	Ratownictwo i profilaktyka społeczna Rezerwa Kapitału Społecznego
4.	INTEGRACJA CYFROWA I EDUKACJA	Biblioteki publiczne Szkoły Parafie Organizacje pozarządowe OSP	Edukacja informacyjna i medialna Kształtowanie <i>kompetencji przyszłości</i> Integrowanie systemów obsługi obywatela	Kompetencje do nowoczesności i kreatywności Kapitał Kreatywny

Cele – Priorytety – Działania

W toku prac nad Programem zespół zdaniowy zaproponował dwa główne obszary interwencji, które przeformułowano na następujące cele:

- Rozwój kapitału społecznego
- Rozwój kapitału ludzkiego na rzecz wzmocnienia potencjału regionu

Do każdego z celów przyporządkowana priorytety, które zostały uszczegółowione na poziomie działań i zadań.

Cel strategiczny 1

Rozwój kapitału społecznego

Województwo Zachodniopomorskie cechuje się niedostatecznym poziomem kapitału społecznego. W województwie obserwuje się mocno rozwinięty wolontariat i znaczną liczbę aktywnych organizacji pozarządowych. Mieszkańcy regionu charakteryzują się także dużym potencjałem przedsiębiorczości. Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej, które posiadają odpowiedni potencjał i doświadczenie we wspieraniu pomiotów ekonomii społecznej, rozmieszczone są na terenie województwa w sposób racjonalny i efektywnie wykorzystują przydzielone im środki na wsparcie PES. Do mocnych stron regionu należą również istniejące instytucje wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, takie jak CIS, KIS, a także fakt istnienia Programów Aktywności Lokalnej. Pomimo tych niewątpliwie pozytywnych aspektów sytuacji społecznej, w województwie zachodniopomorskim obserwuje się m.in. dużą liczbę osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, braki infrastrukturalne i finansowe w zakresie dostępności do podstawowych usług społecznych, a także niewystarczający zakres wsparcia dla oddolnych inicjatyw środowiskowych i społecznych. Kluczowe jest zatem wspieranie istniejących oraz powstających podmiotów ekonomii społecznej (w tym organizacji pozarządowych i przedsiębiorstw społecznych), poprawa dostępności do podstawowych usług społecznych (w tym do opieki nad osobami zależnymi), wzmocnienie istniejącej sieci przedszkoli, podniesienie aktywności społecznej w lokalnych środowiskach, a także poprawa dostępności do infrastruktury związanej z realizacją działań społecznych.

Priorytety

1.1 Wzmocnienie mechanizmów budowania wspólnot społecznie odpowiedzialnych

1.2 Wspieranie procesów włączenia społecznego

1.3 Wsparcie rozwoju przestrzeni publicznej

Priorytet 1.1**Wzmocnienie mechanizmów budowania wspólnot społecznie odpowiedzialnych**

Podstawą budowania kapitału ludzkiego w regionie jest istnienie i wzmocnianie lokalnych wspólnot, które będą w stanie wziąć odpowiedzialność za najbliższe otoczenie, inicjować pozytywne działania, a także wspierać samorządy w realizacji zadań publicznych. Należy także wzmocniać pozytywne działania samorządów w zakresie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej.

Sektor ekonomii społecznej stanowić powinien instrument wpływający na zwiększenie integracji społecznej i zawodowej osób wykluczonych społecznie oraz kapitału społecznego. Podmioty ekonomii społecznej odgrywają ważną rolę w realizowaniu celu wspierania włączenia społecznego i walki z ubóstwem. Działalność taka pozwala na rozwiązywanie zróżnicowanych problemów społecznych w wielu obszarach życia publicznego. Podmioty ekonomii społecznej wymagają wsparcia zarówno w zakresie efektywności świadczonych usług, jak i profesjonalizacji i komercjalizacji działalności. Poprawa efektywności systemu wsparcia ekonomii społecznej i jakości usług ośrodków wsparcia ekonomii społecznej będzie wpływała na zwiększenie liczby miejsc pracy w obszarze ekonomii społecznej. Tworzenie warunków dla funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej oraz stymulowanie powstawania nowych miejsc pracy w tym obszarze przełoży się na zmniejszenie liczby osób zagrożonych wykluczeniem w regionie.

Działania

- 1.1.1 Wdrożenie regionalnych standardów „Samorządu Społecznie Odpowiedzialnego”
- 1.1.2 Profesjonalizacja i aktywizacja sektora pozarządowego w działaniach na rzecz rozwoju lokalnego
- 1.1.3 Rozwój regionalnego rynku ekonomii społecznej

Priorytet 1.2

Wspieranie procesów włączenia społecznego

W województwie zachodniopomorskim występuje wysoki odsetek osób, którym należy zapewnić dostęp do pomocy i podstawowych usług społecznych. Jednocześnie na obszarze województwa odnotowuje się znaczną liczbę osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji tj.: niepełnosprawnych, osób starszych, dzieci objętych systemem pieczy zastępczej. W związku z powyższym należy dążyć do ułatwienia dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym. Istotne jest również ukierunkowanie wsparcia na opiekę nad osobami zależnymi (w tym dziećmi do lat 3, dziećmi w wieku przedszkolnym, osobami niepełnosprawnymi oraz starszymi), co umożliwi powrót do aktywności zawodowej osobom sprawującym opiekę.

Należy podjąć działania mające na celu rozwijanie instrumentów ukierunkowanych na wsparcie rodzin, w tym profilaktykę pomagającą przeciwdziałać dziedziczeniu biedy oraz zwiększenie dostępności i jakości usług opiekuńczych oraz opieki zdrowotnej. Ułatwienie dostępu do usług publicznych pozwoli zmniejszyć zjawisko wykluczenia społecznego, wyrównać dysproporcje, jednocześnie stwarzając warunki do podjęcia pracy. Przełoży się to ograniczenie skali ubóstwa i zagrożenia ubóstwem, w szczególności wśród dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych.

Województwo zachodniopomorskie charakteryzuje jednym z najwyższych w skali kraju odsetkiem ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym, w tym korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. W związku z powyższym istnieje potrzeba realizacji komplementarnych usług różnych służb publicznych, w szczególności publicznych służb zatrudnienia i ośrodków pomocy społecznej, a także organizacji obywatelskich na rzecz włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa. Przyczyni się to do aktywnej integracji oraz wzrostu zatrudnialności ww. grupy społecznej.

Działania

1.2.1 Rozwój w regionie sieci wystandaryzowanych Zakładów Aktywności Zawodowej

1.2.2 Rozwój w regionie sieci wystandaryzowanych Centrów Integracji Społecznej

1.2.3 Uruchomienie Regionalnego Centrum Aktywizacji Społecznej i Zawodowej osób 50+ w Mielnie

1.2.4 Uruchomienie Krajowego Ośrodka Terapii Rodzin oraz regionalnej sieci Ośrodków Wsparcia Rodziny

1.2.5 Rozwój nowoczesnej sieci usług społecznych (w dziedzinie opieki, terapii i profilaktyki)

1.2.6 Wdrożenie programu rewitalizacji społecznej w najbardziej zdegradowanych środowiskach

1.2.7 Tworzenie systemu wysokiej jakości usług w obszarze aktywnej integracji.

Priorytet 1.3

Wsparcie rozwoju przestrzeni publicznej

Rewitalizacja infrastruktury obszarów wiejskich oraz miejskich powinna wynikać wprost z potrzeb związanych z rewitalizacją lokalnych społeczności. Rewitalizacja musi się opierać o wspólne ustalenia i plany, akceptowane przez społeczności, których mają dotyczyć zmiany. Istotne jest, aby mieszkańcy regionu włączali się aktywnie w proces planowania i realizację procesu rewitalizacji, a także byli bezpośrednimi odbiorcami takiego procesu. Pozwoli to na wzmocnienie więzów społecznych oraz podniesienie poziomu bezpieczeństwa społecznego.

Działania

1.3.1 Utworzenie Regionalnego Forum Przestrzeni Publicznej

1.3.2 Wspieranie lokalnych programów rewitalizacji przestrzeni publicznej

Cel strategiczny 2

Rozwój kapitału ludzkiego na rzecz wzmocnienia potencjału regionu

Poprawa sytuacji społeczno – gospodarczej, a co za tym idzie – wzrost potencjału regionu są uzależnione w sposób bezpośredni od rozwoju kapitału ludzkiego. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji na wszystkich szczeblach edukacji, a także w wieku aktywności zawodowej ma kluczowe znaczenie w procesie wsparcia kapitału ludzkiego. Podniesienie jakości nauczania (w tym również w zakresie infrastruktury) będzie mieć swoje odzwierciedlenie w poprawie wyników egzaminów na poszczególnych szczeblach edukacyjnych. Niezwykle istotne jest również powiązanie oferty edukacyjnej z wymogami i zapotrzebowaniem regionalnego rynku pracy. Poprawi to atrakcyjność szkolnictwa zawodowego oraz pozwoli na zwiększenie podaży wysokiej klasy specjalistów w poszczególnych zawodach. Dzięki wzmocnieniu kształcenia ogólnego i uelastycznieniu kształcenia zawodowego, absolwenci szkół zawodowych będą posiadali cenione przez pracodawców kompetencje ogólne oraz potwierdzone w systemie egzaminów zewnętrznych umiejętności zawodowe.

W zakresie kształcenia ogólnego i ustawicznego, ważne jest również, aby wzmocnić tzw. kompetencje przyszłości, które są kluczowe do wzmocnienia innowacyjności, a tym samym poprawy potencjału gospodarczego regionu.

Priorytety

2.1 Tworzenie i upowszechnienie modelowych rozwiązań w edukacji na wszystkich poziomach kształcenia

2.2 Kształtowanie kompetencji przyszłości

Priorytet 2.1

Tworzenie i upowszechnienie modelowych rozwiązań w edukacji na wszystkich poziomach kształcenia

Ze względu na niskie średnie wyniki egzaminów w województwie zachodniopomorskim (niższe od średniej krajowej), niezwykle istotne jest podejmowanie działań zmierzających do wyrównywania i stałego podnoszenia poziomu kształcenia w szkołach prowadzących kształcenie ogólne. Konieczne jest wspieranie rozwoju zarówno najzdolniejszych uczniów, jak i tych, którzy osiągają najsłabsze wyniki bądź z innych przyczyn potrzebują szczególnego wsparcia. Wsparciem ukierunkowanym na rozszerzenie posiadanych kompetencji w zakresie m.in. umiejętności pracy z uczniami ze szczególnymi potrzebami powinni zostać objęci również nauczyciele. Wsparciem w zakresie poprawy jakości edukacji w regionie powinno być także stworzenie i implementowanie tzw. dobrych praktyk w zakresie edukacji.

Problemem szkół wojewódzkich są braki w zakresie wyposażenia w nowoczesne pomoce dydaktyczne, w szczególności w sprzęt komputerowy – odsetek szkół posiadających takie wyposażenie znacznie odbiega od średniej UE. Należy zatem zaplanować wsparcie infrastruktury edukacyjnej w takie pomoce, ze szczególnym uwzględnieniem TiK.

Nie mniej istotna jest również organizacja zajęć w zakresie poradnictwa zawodowego i edukacyjnego, co pozwoli uczniom na zaplanowanie przyszłej ścieżki zawodowej. Ważne jest również dążenie do tego, aby programy nauczania w szkołach zawodowych były częścią procesu zmiany gospodarczej. Pracodawcy powinni być czynnie włączani w proces planowania i realizacji powszechnych programów w szkolnictwie zawodowym.

Kwestią problemową w regionie jest niska jakość kształcenia zawodowego i niedostosowanie szkolnictwa zawodowego do potrzeb regionalnej gospodarki. W celu sprostania wymogom rynku pracy należy podejmować działania dotyczące poszerzania bazy i oferty kształcenia zawodowego. Podejmowane w szkolnictwie działania powinny uwzględniać m.in. realizację nowatorskich programów nauczania, wyrównywanie różnic w poziomie nauczania pomiędzy poszczególnymi rejonami województwa.

Wsparcie szkolnictwa zawodowego powinno podążać zarówno za zmianami systemowymi, jak i wymogami stawianymi przyszłym absolwentom przez rynek pracy. Ponadto, projektowane zmiany przewidują wdrażanie modułowych programów nauczania, a to z kolei implikuje konieczność inwestycji w bazę techniczno-dydaktyczną szkół w województwie, którą charakteryzuje przestarzałe zaplecze i wyposażenie do praktycznej nauki zawodu w większości z nich oraz przewidywane niewystarczające finansowanie ich unowocześnienia.

Współczesny model kariery edukacyjnej i zawodowej zakłada stałe doskonalenie kompetencji i kwalifikacji. Uczenie się w różnych formach, miejscach i przez całe życie staje się kluczem do sukcesu zarówno dla poszczególnych osób, jak i dla całego społeczeństwa. Kształcenie ustawiczne, szczególnie w formie umożliwiającej potwierdzenie konkretnych kwalifikacji i kompetencji zawodowych, jest szansą na poprawę nie tylko sytuacji zawodowej mieszkańców regionu, ale również sytuacji gospodarczej samego województwa.

Działania

2.1.1 Utworzenie i wypromowanie sieci szkół i uczelni innowacyjnych w województwie zachodniopomorskim („Zachodniopomorski Pathfinder”)

Priorytet 2.2

Kształtowanie kompetencji przyszłości

W związku z postępującym rozwojem nowoczesnych technologii, szczególnie w zakresie technologii i komunikacji (TiK), niezwykle istotne jest nabywanie i wzmacnianie kompetencji w tym zakresie. Dotyczy to mieszkańców regionu w każdej grupie wiekowej – osób starszych, które ze względu na wiek mogą być zagrożone zjawiskiem wykluczenia cyfrowego, a także osób młodych, które najczęściej korzystają z nowoczesnych metod komunikacji. Nauka w zakresie TiK powinna odbywać się zatem już na poziomie szkolnictwa podstawowego. W celu poprawy jakości nauczania i dostępności do TiK w szkołach, należy również zadbać o odpowiednio wykwalifikowaną kadrę oraz odpowiednie zaplecze techniczne i infrastrukturalne. Wsparcie w tym zakresie powinno być uzupełnione poprzez upowszechnienie dostępu do cyfrowych usług w środowiskach lokalnych.

Równie istotną kwestią jest zmiana podejścia w edukacji szkolnej na interdyscyplinarne nauczanie oraz zwiększenie dostępności do nowoczesnych form i treści edukacyjnych. Uatrakcyjnienie nauczania realizowanego w ośrodkach pozaszkolnych pozwolić może nie tylko na poprawę wyników nauczania na poszczególnych szczeblach, ale również na zmianę podejścia do samej nauki jako istotnego czynnika wzmacniającego potencjał gospodarczy i społeczny regionu.

Działania

2.2.1 Prace nad zintegrowaniem programów cyfrowej obsługi mieszkańców oraz przygotowanie zaplecza technicznego w środowiskach lokalnych (świetlice, szkoły, biblioteki, remizy i in.)

2.2.2 Zapewnienie kadry przygotowanej w zakresie TliK i kompetencji przyszłości

2.2.3 Utworzenie sieci Ośrodków Twórczej Edukacji, „Nautilus”

2.2.4 Upowszechnianie rozwiązań innowacyjnych

ZAŁOŻENIA PROGRAMU STRATEGICZNEGO:		<i>Program Strategiczny Społeczeństwo</i>				
Jednostka Wiodąca: UMWZ (Lider):		Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej				
Jednostka Współpracująca UMWZ:		Wydział Współpracy Społecznej; Wydział Edukacji i Sportu; Wydział Społeczeństwa Informacyjnego i Informatyki; Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie; Wydział Rolnictwa i Rybactwa; Wydział Zarządzania RPO				
Członek Zarządu odpowiedzialny za Program:		Anna Mieczkowska				
OCENA POKRYCIA SRWZ PRZEZ PROGRAMY STRATEGICZNE						
Nr Celu	Cele główne Programu Strategicznego wpisujące się w Cele Kierunkowe SRWZ	Nr celu kierunkowego SRWZ	Uwagi (opis)	Wskaźniki rezultatu opisujące Cele główne PS		
				wartość bieżąca	wartość docelowa do roku:	
					2020	2022
I	<i>Rozwój kapitału społecznego regionu</i>	6.1; 6.3, 6.4; 6.6	Liczba samorządów, które otrzymały akredytację „Samorządu społecznie odpowiedzialnego”	0	30	40
II	<i>Rozwój kapitału ludzkiego na rzecz wzmocnienia potencjału regionu</i>	5.1; 5.5; 6.6	Liczba szkół, które przystąpiły do standaryzacji wg wypracowanego modelu	0	20	40
MACIERZ CELÓW i PRIORYTETÓW PROGRAMU STRATEGICZNEGO *)						
Nr Prior	Priorytety Programu Strateg.:	Przyporządkowanie do Celu głównego Programu Strategicznego	Czy dany Priorytet dotyczy również obszaru objętego innym Programem Strategicznym?	Wskaźniki rezultatu opisujące Priorytety		
				wartość bieżąca	wartość docelowa do roku:	
					2020	2022
1.1	<i>Wzmocnienie mechanizmów budowania wspólnot społecznie odpowiedzialnych</i>	<i>Rozwój kapitału społecznego regionu</i>	Liczba samorządów, które pracują wg regionalnych standardów „Samorządu Społecznie Odpowiedzialnego”	0	55	65
1.2	<i>Wspieranie procesów włączenia społecznego</i>	<i>Rozwój kapitału społecznego regionu</i>	Liczba ośrodków wsparcia rodziny, które pracują wg standardu regionalnego	0	12	20
1.3	<i>Wsparcie rozwoju przestrzeni publicznej</i>	<i>Rozwój kapitału społecznego regionu</i>	Liczba zrealizowanych	0	4	5

					projektów rewitalizacji przestrzeni publicznej						
2.1	<i>Tworzenie i upowszechnienie modelowych rozwiązań w edukacji na wszystkich poziomach kształcenia</i>		<i>Rozwój kapitału ludzkiego na rzecz wzmocnienia potencjału regionu</i>		Liczba szkół, które pracują wg standardu „Szkoly Modelowej”				2	18	
2.2	<i>Kształtowanie kompetencji przyszłości</i>		<i>Rozwój kapitału ludzkiego na rzecz wzmocnienia potencjału regionu</i>		Liczba szkół współpracujących z Ośrodkami Twórczej Edukacji, „Nautilus”				0	40	
DZIAŁANIA PROGRAMU STRATEGICZNEGO											
Nr Dział	Działania	Numer i nazwa Priorytetu PS	Uzasadnienie w części diagnostycznej Programu Strategicznego	Realizatorzy Działania	Nazwa wskaźnika*	Wskaźniki produktu opisujące Działania			Wskaźniki rezultatu opisujące Działania		
						wartość bieżąca	wartość docelowa do roku:		wartość bieżąca	wartość docelowa do roku:	
							2020	2022		2020	2022
1.2.4	<i>Uruchomienie Krajowego Ośrodka Terapii Rodzin oraz regionalnej sieci Ośrodków Wsparcia Rodziny</i>	<i>1.2 Wspieranie procesów włączenia społecznego</i>	Teza II	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	WP: Liczba wspartych obiektów infrastruktury społecznej [szt.] WR: Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które skorzystały z usług społecznych w programie [osoby]	0	10	16	0	500	
1.2.3	<i>Uruchomienie Regionalnego Centrum Aktywizacji Społecznej i Zawodowej osób 50+ w Mielnie</i>	<i>1.2 Wspieranie procesów włączenia społecznego</i>	Teza I	Gmina Mielno, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	WP: Liczba wybudowanych/ przebudowanych/ rozbudowanych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej	0	1	1	0	150	

					[szt.]					
					WR: Liczba osób w wieku 50+ objętych wsparciem					
2.2.3	Utworzenie sieci Ośrodków Twórczej Edukacji, „Nautilus”	2.2 Kształtowanie kompetencji przyszłości	Teza VI	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego	WP: Liczba utworzonych Ośrodków Twórczej Edukacji, „Nautilus” WR: Liczba szkół współpracujących z ośrodkami innowacji edukacji środowiskowej	0	13	15	0	39
2.1.1	Utworzenie i wypromowanie sieci szkół i uczelni innowacyjnych w województwie zachodniopomorskim („Zachodniopomorski Pathfinder)	2.1 Tworzenie i upowszechnienie modelowych rozwiązań w edukacji na wszystkich poziomach kształcenia	Teza VI	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego	WP: Liczba przeprowadzonych szkoleń/warsztatów z zakresu wdrażania modelowych rozwiązań WR: Liczba szkół, które wdrożyły nowe formy pracy z uczniami	0	30	40	2	15
1.2.6	Wdrożenie programu rewitalizacji społecznej w najbardziej zdegradowanych środowiskach	1.2 Wspieranie procesów włączenia społecznego	Teza IV	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego	WP: Liczba środowisk popegeerowskich, które wzięły udział w Programie WR: Liczba utworzonych podmiotów ekonomii społecznej [szt.]	0	10	15	5	0
1.1.3	Rozwój regionalnego rynku ekonomii społecznej	1.1 Wzmocnienie mechanizmów budowania wspólnot społecznie odpowiedzialnych	Teza VII	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	WP: Liczba utworzonych Regionalnych Funduszy Poręczeniowo – Pożyczkowych dla PES WR: Odsetek PES, które skorzystały z usług Funduszu	0	1	1	0	8%
1.2.1	Rozwój w regionie sieci wystandaryzowanych Zakładów Aktywności Zawodowej	1.2 Wspieranie procesów włączenia społecznego	Teza V	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej we współpracy z jednostkami samorządu	WP: Liczba wybudowanych/ przebudowanych/ rozbudowanych obiektów, w których realizowane są	3	13	15	111	260

				terytorialnego i NGO	usługi aktywizacji społeczno-zawodowej [szt.]						
					WR: Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem [osoby]						
1.2.2	Rozwój w regionie sieci wystandaryzowanych Centrów Integracji Społecznej	1.2 Wsparcie procesów włączenia społecznego	Teza VII	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego i NGO	WP: Liczba wybudowanych/ przebudowanych/ rozbudowanych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej [szt.]						
					WR: Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem [osoby]	6	12	15	228	360	
1.1.1	Wdrożenie regionalnych standardów „Samorządu Społecznie Odpowiedzialnego”	1.1 Wzmocnienie mechanizmów budowania wspólnot społecznie odpowiedzialnych	Teza III	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	WP: Liczba szkoleń i warsztatów dla samorządowców						
					WR: Liczba samorządów, które pracują wg standardów	0	30	40	0	20	
1.1.2	Profesjonalizacja i aktywizacja sektora pozarządowego w działaniach na rzecz rozwoju lokalnego	1.1 Wzmocnienie mechanizmów budowania wspólnot społecznie odpowiedzialnych	Teza III	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Wydział Współpracy Społecznej	WP: Liczba szkoleń i warsztatów przeprowadzonych dla sektora pozarządowego						
					WR: Liczba organizacji, które otrzymały start-up	0	20	25	0	50	
1.2.7	Tworzenie systemu wysokiej jakości usług w obszarze aktywnej integracji.	1.2 Wsparcie procesów włączenia społecznego	Teza II	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	WP: Liczba przeprowadzonych konferencji						
					WR: Liczba samorządów, w których wdrożono system wysokiej jakości usług społecznych	0	3	3	0	18	

1.2.5	Rozwój nowoczesnej sieci usług społecznych (w dziedzinie opieki, terapii i profilaktyki)	1.2 Wsparcie procesów włączenia społecznego	Teza II	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Wydział Współpracy Społecznej	WP: Liczba zorganizowanych kampanii informacyjnych WR: Liczba oddanych do użytku mieszkań chronionych	0	6	7	0	18
2.2.1	Prace nad zintegrowaniem programów cyfrowej obsługi mieszkańców oraz przygotowanie zaplecza technicznego w środowiskach lokalnych (świetlice, szkoły, biblioteki, remizy i in.)	2.2 Kształtowanie kompetencji przyszłości	Teza VI	Wydział Społeczeństwa Informatycznego i Informatyki, ROPS	WP: Liczba środowisk lokalnych objętych wsparciem WR: Liczba osób, które skorzystały ze szkoleń / doradztwa w zakresie kompetencji cyfrowych [osoby]	0	10	15	0	100
2.2.2	Zapewnienie kadry przygotowanej w zakresie TIiK i kompetencji przyszłości	2.2 Kształtowanie kompetencji przyszłości	Teza VI	ROPS, Wydział Społeczeństwa Informatycznego i Informatyki,	WP: Liczba przeprowadzonych szkoleń dla animatorów kompetencji przyszłości WR: Liczba osób, które skorzystały ze szkoleń / doradztwa w zakresie kompetencji cyfrowych [osoby]	0	40	50	0	180
2.2.4	Upowszechnianie rozwiązań innowacyjnych	2.2 Kształtowanie kompetencji przyszłości	Teza VI	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	WP: Liczba ogłoszonych konkursów na sposoby rozwiązywania lokalnych problemów z wykorzystaniem TIiK WR: Liczba nagrodzonych samorządów lokalnych	0	2	2	0	5
1.3.2	Wspieranie lokalnych programów rewitalizacji przestrzeni publicznej	1.3 Wsparcie rozwoju przestrzeni publicznej	Teza III	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego	WP: Liczba ogłoszonych konkursów dla adeptów architektury na projekty rewitalizacji miast i wsi WR: Liczba lokalnych programów rewitalizacji przestrzeni publicznej, którym udzielono	0	8	8	0	22

					wsparcia					
1.3.1	Utworzenie Regionalnego Forum Przestrzeni Publicznej	1.3 Wsparcie rozwoju przestrzeni publicznej	Teza III	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	WP: Liczba partnerstwa na rzecz przestrzeni publicznej					
					WR: Liczba partnerów zaangażowanych w partnerstwie na rzecz przestrzeni publicznej	0	1	1	0	15

